

Kuyumculuk faaliyetinde işi terk ederken stoklarda bulunan altının değerlemesi hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	67854564-010.01-428
Tarih	16.07.2014

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İZMİR VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : 67854564-010.01-428

16/07/2014

Konu : Kuyumculuk faaliyetine son verilmesi halinde stok beyanı

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, perakende kuyumculuk faaliyetinde bulunduğunuzu belirterek, işinizi terk ederken stoklarınızda bulunan altınları kendi adınıza fatura edip edemeyeceğiniz, fatura etmeniz halinde hangi değerlendirme ölçüsünü kullanacağınız ve bu satışlara ilişkin vereceğiniz beyannamelerin ne şekilde düzenlenmesi gerektiği hususlarında Başkanlığımız görüşü istenilmektedir.

I- GELİR VERGİSİ KANUNU VE VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 37 nci maddesinde; "Her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançlar ticari kazançtır.

...

Ticari kazanç, Vergi Usul Kanunu hükümlerine ve bu kanunda yazılı gerçek (Bilanço veya işletme hesabı esas) veya basit usullere göre tespit edilir." hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanunun 39 uncu maddesinde ise;

"İşletme hesabı esasına göre ticari kazanç, bir hesap dönemi içinde elde edilen hasılat ile giderler arasındaki müspet farktır.

(Elde edilen hasılat, tahsil olunan paralarla tahakkuk eden alacakları; giderler ise, tediye olunan ve borçlanılan meblağları ifade eder.)

Emtia alım ve satımı ile uğraşanlarda ticari kazancın bulunması için hesap dönemi sonundaki emtia mevcudunun değeri hasılatı, dönem başındaki emtia mevcudunun değeri ise giderlere ilave olunur.

Ticari kazancın bu suretle tespit edilmesi sırasında Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümleri ile bu kanunun 40 ve 41 inci maddeleri hükümlerine uyulur." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, anılan Kanunun "Yıllık Beyannamenin Verilmesi" başlıklı 92 nci maddesinde, bir takvim yılına ait beyannamenin izleyen yılın Mart ayının başından yirmi beşinci günü akşamına kadar, tam mükellefiyette vergiyi tarha yetkili vergi dairesine verileceği veya taahhütlü olarak posta ile gönderileceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunun "Geçici Vergi" başlıklı mükerrer 120 nci maddesinde de; "Ticari kazanç sahipleri (basit usulde vergilendirilenler hariç) ile serbest meslek erbabı cari vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere, bu Kanunun ticari veya mesleki kazancın tespitine ilişkin hükümlerine göre (indirim ve istisnalar ile Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümleri de dikkate alınarak) belirlenen ilgili hesap döneminin üçer aylık kazançları (42 nci madde kapsamına giren kazançlar ile noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) üzerinden 103 üncü maddede yer alan tarifenin ilk gelir dilimine uygulanan oranda geçici vergi öderler. Geçici Vergi matrahının hesaplanmasında dönem sonu mal mevcutları, kayıtlar üzerinden tespit edilebilir.

...

İşin bırakılması halinde, işin bırakıldığı dönemi izleyen dönemlerde geçici vergi ödenmez..." hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan 213 sayılı Vergi Usul Kanununun "İşi Bırakmanın Tarifi" başlıklı 161 inci maddesinde; "Vergiye tabi olmayı gerektiren muamelelerin tamamen durdurulması ve sona ermesi işi bırakmayı ifade eder. İşlerin herhangi bir sebep yüzünden geçici bir süre için durdurulması işi bırakma sayılmaz." hükmü 229 uncu maddesinde ise "Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen

ticari vesikadır." hükmü yer almaktadır.

Vergi Usul Kanununda yer alan düzenlemelere göre, bir mükellefin işi bırakmış sayılabilmesi için, işi ile ilgili tedarik işlemlerini durdurmasının yanı sıra, işletmede bulunan emtia stokları ile diğer döner ve sabit değerlerinin de elden çıkarılması veya bu varlıkların işletme sahiplerince işletmeden çekilmiş olması gerekmektedir.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalara göre; işletmenizde kayıtlı bulunan emtiayı, işi terk ettiğiniz tarih itibarıyla emsal bedeli ile kendi adınıza fatura düzenlemek suretiyle işletmenizden çekmeniz ve söz konusu emtianın maliyet bedeli ile emsal bedeli arasındaki farkı, faaliyetinizi terk ettiğiniz yılın ticari kazancının tespitinde dikkate almanız gerekmektedir.

Diğer taraftan, söz konusu kazancın Gelir Vergisi Kanununun 92 nci maddesi gereğince ilgili yıl Gelir Vergisi Beyannamesine, mükerrer 120 nci madde gereğince de, faaliyetinize son verdiğiniz tarihe kadar olan dönemlere ilişkin gelir geçici vergi beyannamesine dahil etmeniz gerektiği tabiidir.

II-KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun;

-1/1 inci maddesinde; ticari, sınai, zirai ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde Türkiye'de yapılan teslim ve hizmetlerin KDV'ye tabi olduğu,

-3/a maddesinde; vergiye tabi malların her ne suretle olursa olsun, vergiye tabi işlemler dışındaki amaçlarla işletmeden çekilmesinin teslim sayılacağı,

-17/4-g maddesinde, külçe altın, külçe gümüş, kıymetli taşlar (elmas, pırlanta, yakut, zümrüt, topaz, safir, zebircet, inci, kübik virconia) döviz, para, damga pulu, değerli kağıtlar, hisse senedi, tahvil, varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen kira sertifikaları ile metal, plastik, lastik, kauçuk, kâğıt, cam hurda ve atıklarının tesliminin KDV den istisna olduğu,

-20/1 inci maddesinde; teslim ve hizmet işlemlerinde matrahın, bu işlemlerin karşılığını teşkil eden bedel olduğu,

-23/e maddesinde; altından mamül veya altın ihtiva eden ziynet eşyaları ile sikke altınların teslim ve ithalinde matrahın, külçe altın bedeli düşüldükten sonra kalan miktar olduğu,

-27 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında; bedeli bulunmayan veya bilinmeyen işlemler ile bedelin mal, menfaat, hizmet gibi paradan başka değerler olması halinde matrahın işlemin mahiyetine göre emsal bedeli veya emsal ücreti olduğu, (2) numaralı fıkrasında ise, bedelin emsal bedeline veya emsal ücretine göre açık bir şekilde düşük olduğu ve bu düşüklüğün mükellefçe haklı bir sebeple açıklanamadığı hallerde de, matrah olarak emsal bedelin veya emsal ücretin esas alınacağı,

hüküm altına alınmıştır.

Altın ve gümüş teslimleri Kanunun 23/e maddesi kapsamında özel matrah şekline tabi olup, kıymetli taşları ihtiva eden veya bu taşlardan yapılmış altın ve gümüşten mamul ziynet eşyası teslimlerinde KDV nin matrahı, teslim bedelinden varsa eşyanın ihtiva ettiği has altın veya gümüşün değeri ile teslimleri KDV Kanununun 17/4-g maddesine göre KDV den müstesna bulunan kıymetli taşların bedeli düşüldükten sonra kalan tutar olacaktır.

Bu hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, işin terk edilmesi halinde mevcutlarınızı terkten önce satış vb. yollarla tasfiye etmeniz durumunda teslim bedeli üzerinden, mevcutların tasfiye edilmemesi durumunda ise işletmede bulunan emtianın (altın takı vb.) Kanunun 3/a maddesi gereğince, emsal bedel üzerinden kendi adınıza fatura düzenlenmek suretiyle işletmeden çekilmesi ve Kanunun 17/4-g ve 23/e maddeleri de dikkate alınarak KDV hesaplanıp beyan edilmesi gerekmektedir.

İndirim konusu yapılamayan KDV ise sonraki döneme devreden KDV olarak kalacaktır. Sonraki döneme devreden KDV'nin, iade hakkı doğuran bir işlem bulunmaması kaydıyla, iadesinin talep edilmesi mümkün bulunmamaktadır. Ancak, mükellefiyetin terk edildiği tarih ile indirim yoluyla giderilemeyen KDV ilgili dönem gelir ya da kurumlar vergisi matrahının tespitinde işin mahiyetine göre gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınabileceği tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 11.09.2026